

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні
«СУЧАСНА НАУКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

*IV Всеукраїнська науково - практична
конференція з нагоди Дня працівника
сільського господарства в Україні*

УДК 001:63(06)

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. Збірник наукових праць IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні, 14 листопада 2025 р. м. Кропивницький, Україна. С. 82.

Редакційна колегія:

АВЕРЧЕВ Олександр Володимирович, професор, доктор с-г. наук,
завідувач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ЛАВРЕНКО Сергій Олегович, проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, доктор філософії з агрономії,
в.о. доцента кафедри землеробства
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Відповідальна за випуск:

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, доктор філософії з агрономії,
в.о. доцента кафедри землеробства
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Програмні кейси конференції:

- КЕЙС 1.** Сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві.
- КЕЙС 2.** Перспективні технології у ветеринарії, виробництві і переробці продукції тваринництва та аквакультури.
- КЕЙС 3.** Тенденції раціонального природокористування та збереження земельних ресурсів.
- КЕЙС 4.** Сучасні досягнення інженерних наук у будівництві та електрифікації виробничих підприємств.
- КЕЙС 5.** Тенденції розвитку харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи.
- КЕЙС 6.** Розвиток підприємництва, менеджменту та ІТ-технологій в аграрному виробництві.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Матеріали конференції з подальшим доопрацюванням (за необхідністю) можуть бути опубліковані у фахових виданнях Херсонського державного аграрно-економічного університету **«Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки»**, **«Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка»**, **«Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки»** та **«Водні біоресурси та аквакультура»**, які внесені до переліку фахових видань України (категорія "Б").

**Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.*

ЗМІСТ

КЕЙС 1

СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ, ОВОЧІВНИЦТВІ ТА САДІВНИЦТВІ

Біологізовані елементи технології у вирощуванні озимої пшениці та їх вплив на формування врожайності й якості зерна	6
<i>Бадеха М.В., Нікітенко М.П.</i>	
Формування урожайності сортами гречки за різних строків сівби в Степу	9
<i>Ворона П.С.</i>	
Оцінка ефективності використання біопрепаратів при вирощуванні проса посівного	13
<i>Дойнов О.О. Нікітенко М.П.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	16
<i>Єфімов С.О., Шепель А.В.</i>	
Метод «Ґрунтової ін'єкції»: застосовуємо мінеральні добрива раціонально і масимально ефективно	18
<i>Жуйков Т.О., Жуйков О.Г.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	23
<i>Калнауз Ю.С., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності соняшнику залежно від заходів основного обробітку ґрунту та строків сівби на півдні України	25
<i>Карнаухий О.Ю., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності ріпаку ярого залежно від заходів основного обробітку ґрунту та фонів живлення на півдні України	28
<i>Карпенко О.І., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	30
<i>Коломієць М.Р.</i>	
Оптимізація агротехнічних прийомів для підвищення фотосинтетичної активності та продуктивності сорго в умовах змін клімату	32
<i>Ліннік М.П., Аверчев О.В.</i>	
Регуляція росту озимого ріпаку восени: роль фунгіцидів-регуляторів	36
<i>Лубенко К.Я., Бернадзіковський С. А.</i>	
Оптимізація агротехнічних прийомів для підвищення фотосинтетичної активності та продуктивності сорго в умовах змін клімату	38
<i>Рогова К.І., Аверчев О.В.</i>	
Автоматизація і GPS-керування тракторів як засіб підвищення ефективності польових робіт	40
<i>Романенко М.В., Ревтьо Олеся Ярославівна</i>	
Порівняльна оцінка агробіологічних особливостей різновидів гороху	43
<i>Сигида Я.С., Нікітенко М.П.</i>	
Структурні елементи продуктивності озимої пшениці та їх роль у формуванні	46

Проаналізовані гібриди кукурудзи цукрової виявили суттєві відмінності за морфо-фізіологічними та врожайними показниками. Найвищу ефективність продемонстрували Спріц F1 і Кейт F1, які поєднують високу площу листової поверхні, індекс ЛП та врожайність. Це свідчить про доцільність їх широкого впровадження у виробництво. Перспективним напрямом є подальша селекція на поєднання високої фотосинтетичної активності з формуванням двох і більше качанів на рослину.

Висновок. В умовах південного Степу України, для одержання високих фінансових результатів при вирощуванні кукурудзи цукрової, сівбу проводити насінням гібридів фірми Clause Спріц і Кейт.

Список використаних джерел

1. Комора вітамінів / В. М. Гаврилюк, Н. В. Здольник, В. О. Гопчак Насінництво. – 2005. – № 2. – С. 18–22.
2. Лихочвор В. В. Кукурудза / В. В. Лихочвор, Р. Р. Проць. – Львів, 2002. – 46 с.
3. Шепель А.В. Термінологія в землеробстві: чи існує різниця між обробітком землі та ґрунту? *Таврійський науковий вісник* № 141. Частина 2. 2025. С. 145-149. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.141.2.20>
4. Особливості сучасних світових технологій вирощування кукурудзи / [С. В. Кліщенко, О. Л. Зозуля, Л. М. Єрмакова та ін.]. – К., 2006. – 70 с.

УДК 633.854.78:631.51:631.53.01(477.7)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАХОДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА СТРОКІВ СІВБИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

КАРНАУХИЙ Олександр Юрійович

*здобувач вищої освіти другого
(магістерського) рівня другого року навчання*

ШЕПЕЛЬ Андрій Васильович

кандидат с.-г. наук, доцент, науковий керівник

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Актуальність теми. Соняшник залишається стратегічною культурою в аграрному секторі України, однак його виробництво потребує адаптивного

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку

підходу з урахуванням кліматичних викликів, особливо дефіциту вологи. Раціональне обмеження площ, впровадження сівозмін, використання адаптованих до посушливих умов гібридів і оптимізація агротехнічних прийомів здатні забезпечити сталу врожайність та зменшити екологічні ризики. Актуальним є подальше наукове дослідження взаємодії гібридних особливостей з елементами технології вирощування, що дозволить сформувати ефективні моделі ведення виробництва в зоні південного Степу.

Сучасна селекція суттєво розширила асортимент гібридного матеріалу соняшника. Нові гібриди характеризуються не лише підвищеним рівнем урожайності, але й кращими агрономічними властивостями - коротший вегетаційний період, знижена висота рослин, підвищена стійкість до вилягання, затінення, основних хвороб та шкідників. Проте реакція цих новітніх генотипів на ключові елементи сортової технології - систему обробітку ґрунту, строки сівби, густоту стояння тощо - досі недостатньо вивчена, особливо в умовах південного Степу. Це обумовлює актуальність дослідження, спрямованого на адаптацію сортової агротехніки до кліматичних умов регіону з метою реалізації генетичного потенціалу сучасних гібридів та забезпечення стабільного отримання врожаю високої якості.

Мета і результати досліджень. Обробка ґрунту включала проведення оранки на глибину 25-27 см плугом ПЛН-4-35 і комбіновану підготовку ґрунту глибокорозпушувачем John Deere 2720 на глибину 14-16 см відповідно до схеми дослідження. У рамках цих операцій застосовувалися мінеральні добрива у нормі N60P30 під основний обробіток.

Розміщення землекористування господарства в зоні Інгулецької зрошуваної системи дозволило провести восени вологозарядковий полив нормою 450 м³/га. У дослідях сівбу соняшнику здійснювали сівалкою точного висіву у три різні календарні строки, що відповідали різним рівням прогрівання посівного шару ґрунту. Ранній посів проводили 16 квітня за температури ґрунту 7-8°C, оптимальний - 5 травня, коли температура досягала стійких 10-12°C, а пізній - 28 травня при нагріванні до 12-14°C.

Площа дослідних ділянок складала 1630 м², з яких 1192 м² відводили під облікову зону. Повторність дослідів була триразовою. Результати наших досліджень свідчать, що на фоні глибокої полицевої оранки відсутній негативний вплив ранніх строків сівби на формування врожайності (табл. 1).

Аналіз даних табл. 1 свідчить, що урожайність насіння соняшнику істотно залежить як від строків сівби, так і від способу основного обробітку ґрунту. Найвищі показники зафіксовано при пізньому строку сівби на фоні оранки на глибину 25-27 см - 2,05 т/га, що перевищує врожайність при ранньому строку на

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку

0,44 т/га. Оптимальний строк сівби при оранці забезпечив 1,82 т/га, що також вище за ранній строк на 0,21 т/га.

Таблиця 1.

**Урожайність насіння соняшнику залежно від строків сівби на фоні
різного обробітку ґрунту**

2025 р.

Захід основного обробітку ґрунту	Строки сівби		
	ранній	оптимальний	пізній
Оранка, 25-27 см	1,61	1,82	2,05
Комбінований, 14-16 см	1,20	1,44	1,55

НІР₀₅, т/га для строків посіву складала 0,12
обробітку ґрунту 0,14

Комбінований обробіток на глибину 14-16 см демонстрував загалом нижчу врожайність, причому різниця між раннім та пізнім строками сівби становила 0,35 т/га. Це свідчить про те, що глибший полицевий обробіток сприяє кращому розвитку рослин, імовірно, завдяки покращенню умов для формування кореневої системи та акумуляції вологи.

Висновок. На чорноземах південних Інгулецької зрошуваної системи, за умов проведення вологозарядкового поливу, оптимальним є висів соняшнику після зяблевої оранки на глибину 25–27 см при досягненні температури ґрунту 12–14°C, що, як правило, припадає на третю декаду травня.

Список використаних джерел

1. Комора вітамінів / В. М. Гаврилюк, Н. В. Здольник, В. О. Гопчак // Насінництво. – 2005. – № 2. – С. 18–22.
2. Лихочвор В. В. Кукурудза / В. В. Лихочвор, Р. Р. Проць. – Львів, 2002. – 46 с.
3. Шепель А.В. Термінологія в землеробстві: чи існує різниця між обробітком землі та ґрунту? *Таврійський науковий вісник* № 141. Частина 2. 2025. С. 145-149. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.141.2.20>
4. Особливості сучасних світових технологій вирощування кукурудзи / [С. В. Кліщенко, О. Л. Зозуля, Л. М. Єрмакова та ін.]. – К., 2006. – 70 с.